

PRZESZ KASZUBSKO

PISMO LUDU KASZUBSKIEGO

„Zrzesz Kaszube” wychodzi trzy razy w tygodniu. Dodatek dla rodziny kaszubskiej „Chez” ukazuje się w każdym numerze czwartkowym. — Prenumerata pocztowa i pod opaską miesięcznie 40, — zł, prenumeratę pocztową należy odnawiać od 1 do 15 każdego miesiąca. — Cena pojedynczego numeru 3 — zł.

Redaktor Naczelny: Ignacy Sztetberg, przyjmuje w arody i soboty od godz. 10-12.

Redaguje Kolegium. Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Zrzesz Kaszube”. Adres Redakcji i Administracji: Włocławek, Rynek 7. — Skrytka Poczтовая nr. 30, Telefon 68.

Rok X

Włocławek — sobota, 1 marca 1947

Nr 26

O młode pokolenie

Wychowanie młodego pokolenia jest jednym z najtrudniejszych problemów zorganizowanego społeczeństwa. Najdoskonalsze systemy wychowawcze powstałe na podstawie długoletnich teoretycznych i praktycznych badań psychiki dziecka czasem już po kilku latach okazują się bezwartościowe. Przyczyną tego jest zwykłe zachodzące w tym okresie zmiany ustrojów i nastoiów społecznych, które inną przeznaczają rolę młodzieży w życiu zbiorowym inne też stosują metody wychowawcze.

Skuteczność metod wychowania ich zależy lub wady ujmawiają się na przykład w okresie paru lat po ukończeniu szkoły, gdyż młodzież straciła oparcie w szkole i domu a nie nabyła jeszcze dość własnych doświadczeń życiowych.

Młodzież polska znajdującą się dziś w takim właśnie okresie życia straciła sensu strictly żadnego wychowania. Ani bowiem dam, a dziwny, w którym dominowały zwykłe dwa uczucia: nienawiść lub strach ani namiastka szkoły, ani kościół nie mający bezpośredniej ingerencji w sprawę wychowania ani tymbardziej „las” roboty lub obóz wychowania, „nas” rozumieniu tego słowa, nie dają.

Rezultaty uwidaczniają się w wie lu formach. Arogancja, nieposzanowanie starszych, brak szacunku dla kobiet, przecenianie się, lekceważenie pracy i obowiązków, używanie i nękanie, a także i nikotywny — oto najczęściej spotykane u wiek szosci naszej młodzieży wady. To tło, na którym mogą rozwinąć się najgorsze instynkty, jeśli w dodatku młody człowiek znajdzie się w otoczeniu wpływających na rozwój tych instynktów. A tych warunków nie brak. I wiele stąd może wyniknąć złego.

Za ten stan rzeczy nie można obwiniać odpowiedzialności obarczając samą tylko młodzieży. Jest to bezwzględnie wina warunków bytu wojennego. Jednakże od zakończenia wojny wpływa już prawie dwa lata. W ciągu dwu lat można dość zepsuć ale i dużo naprawić. Młodzież brała w tym czasie żywy i bezpośredni udział w odbudowie naszego życia publicznego. Uczestniczyła bezpośrednio we wszystkich pracach i na wszystkich odcinkach tego życia.

Czy nie tkwi w tem poważny błąd pedagogiczny? Czy przyznanie zbyt szerokiej prerogatywy, włączenie we wszystkie fakty zakuliszowych i politycznych, bez względu na wiek, do wszystkich przejawów i właściwości psychiczne młodzieży było wskazane. Przy tym ta niekontrolowana praca różnych organizacji młodzieżowych lub co gorzej kon-
trowana ale przez ludzi nie mają-

Apel do Polaków przebywających zagranicą

Sejm Ustawodawczy na wniosek posła Wendego zaaprobował jedno myślenie następujący tekst apelu do rodaków za granicą:

Rodacy przebywający za granicami kraju!

Bracia i Siostry!
Po latach barbarzyńskiego napa-
dowania niemieckiego, po latach olbrzymiej i zwycięskiej z nim walki, po trzech

bezmála latach owocnego wysiłku nad odbudową Ojczyzny — pierwszy Sejm Ustawodawczy Odrodzonej, Demokratycznej Rzeczypospolitej Polskiej wzywa Was, Rodacy, do powrotu do kraju.

Dla wspólnego nam wszystkim dobra, wzywamy Was, Bracia i Siostry, stańcie wspólnie z całym Narodem do wielkiego dzieła odbudowy.

Wojna bakteriologiczna?

Teraz dopiero poznano się na Niemcach

Londyn (PAP). Agencja Reutersa donosi o rozpoczęciu w nocy z soboty na niedzielę największej od czasu okupacji Niemiec, obławie na przywódców tajnej organizacji hitlerowskiej. Przywódcy ci są dążą do przywrócenia w Niemczech rządów naziwskich i spowodowania nowej wojny.

W obławie bierze udział kilka tysięcy członków wamerykańskiego i brytyjskiego wywiadu.

Szef wywiadu brytyjskiego oświadczył, że wykryła tajna organizacja rozwijała swoją działalność we wszystkich czterech strefach okupacyjnych, głównie zaś jej ośrodki znajdowały się w strefach zachodnich. Na czele organizacji stali b. SS-mani. Poza przywróceniem w Niemczech systemu totalitarnego organizacja dążyła do militarnego odrodzenia kraju i uwolnienia internowanych w obozach wojskowych przy użyciu przemocy.

Pod groźbą użycia przez spiskowców nowej broni bakteriologicznej, służnicy mieli być zmuszeni do wyrażenia zgody na stworzenie w Niemczech neo-hitlerowskiego rządu centralnego.

Dalsze żądania miały iść w kierunku natychmiastowego zaprzestania demontażu dla celów oświatowych, wstrzymaniu eksportu węgla, reperywacji głównej gałęzi przemysłu i powrotu do nowego Reichu ziem śląskich i Prus Wschodnich.

Szef wywiadu brytyjskiego przyznał, że w Niemczech przebywa nadal na wolności wielu najgorszych przestępców hitlerowskich, którzy uniknęli internowania, względnie zdolali w między czasie zbiec z obozów. Wszyscy ci hitlerowcy, — wśród których nie brak setek b. oficerów SS marzą tylko o powrocie do władzy i są zdecydowani na wszystko, ażeby przywrócić czasy hitlerowskie.

Jeden przed nami cel: szczególnie umocnienie jej siły, pomnożenie jej Niepodległej Polski Demokratycznej pomnożenie jej świętości. Cel ten osiągniemy wspólnym wysiłkiem wszystkich Polaków osiągniemy!

W zakończeniu przedstawiciel wywiadu brytyjskiego podkreślił, że na skutek obdarowania Niemców pewnymi swobodami i redukcji sił okupacyjnych, konieczna jest jak najwcześniejsza, wobec wszelkich form wyrotowej akcji niemieckiego podziemia.

Jak dotąd polów jest nader obfity. Aresztowano jednego z przywódców organizacji generała-majora SS Ellricha, którego zdolano schwytować w południowych Niemczech razem z kochanką, podczas gdy równocześnie przytłaczano jej żonę w Hamburgu.

Wśród najwybitniejszych przedstawicieli podziemia znalazł się b. oficer wydziału bakteriologicznego naczelnego dowództwa Wehrmachtu Eldmann. Ponadto aresztowano oficera SS Wilkenninga, byłego członka wywiadu niemieckiego i sieci wywiadu w Holandii i Belgii, dowódcę brygady SS Schimmelping, jednego z przywódców hitlerjugend z czasów okupacji w Polsce pułk Klinga, dowódcę pułku pancernego SS. Obława trwa.

Ofiara na Pomoc Zimową

to regieka do odbudowy kraju

Wszyscy już mają Niemców dosyć

Praga (PAP). Korespondent PTP podaje następujące dalsze szczegóły wywiadu, jakiego udzielił ostatnio minister spraw zagranicznych Masaryk przedstawicielowi radia czeskosłowackiego:

„My podobnie jak i Francja, z którą obecnie zawieramy umowę, oświadczył minister Masaryk — nie możemy dopuścić do nowej agresji niemieckiej. Agresję tę odczuliśmy na własnej skórze dwukrotnie. Francja zlerokrotnie i wszyscy mamy ich już dosyć. Niemcy trzeba kontrolować. Nie wiem, jak długo będą żyli, ale pragnąłbym doczekać chwili, kiedy Niemcy będą tworzyli harmonijny zespół wśród narodów europejskich.

ych podstaw do pracy wychowawczej?

Czy to nie są poważne błędy w dziele wychowania młodego pokolenia? Czy nie skutki tych właśnie błędów obserwujemy dziś tu i ówdzie?

Dzisiaj jednak nie mam do Niemców zaufania i obawiam się, że na świecie pozostało wiele jeszcze naziwskich propagandy. Byłem n. p. zderzony tym, jak w Ameryce witano pastora Niemcoellera. Ja widzę w nim nie pastora, lecz dowódcę łodzi podwodnej. Obójcie, czy wygłasza w niedzielę kazania, czy nie. Fakt jest, że podczas pierwszej wojny światowej załapał okręty i skłony był to samo czynić podczas ostatniej wojny. To są Niemcy”.

Na pytanie, jaki jest obecny stan stosunków czesko-polskich i czy stosunki te uległy w ciągu ostatniego roku zmianie na lepsze, Masaryk odpowiedział, że uległy one pewnej po-

prawie i ma nadzieję całkowitego ich polepszenia. „Rozmawiałem w Paryżu z polskim ministrem spraw zagranicznych i tam powiedzieliśmy sobie, że będziemy się starali uzgodnić nasze stanowiska. Jeżeli jest uzgodnimy, będziemy mieli spokój. Przypuszczam, że nam się to uda, że osiągniemy porozumienie i pewnego pięknego dnia pojedziemy wspólną drogą. Współpraca z Polską oznacza, że nasz potencjał przemysłowy równać się będzie co najmniej niemieckiemu potencjałowi przemysłowemu sprzed wojny. Możemy przez to pomóc Europie i światu. Do tego potrzebna jednak ogólnego zaufania i zapamiętania starych rzeczy. Nie trzeba powracać do spraw przykrych, ale myśleć konstruktywnie. Ja jestem z tym i żywię przekonanie, że większość narodu polskiego myśli tak samo. Byłem w Polsce. Po lacy są wspaniałymi ludźmi. Pragną mieć spokój i pracę, lubią nas, a my ich”.

Sylwetki członków nowego Rządu

Michał Kaczorowski -- min. Odbudowy

Urodził się w Czeszowie w roku 1897. Szkołę średnią kończył w Warszawie, poczym studiował w Moskwie. W 1918 roku wstępuje do Wojska Polskiego. Bierze udział w drugim i trzecim powstaniu śląskim, w czasie szturmu na Łódź. Po wojnie kończy Wydział Prawny U. W. i wstępuje do PPS.

W roku 1930 objął referat budownictwa mieszkaniowego MSW, w rok później -- referat budownictwa mieszkaniowego w Biurze Ekonomicznym Prezesa Rady Ministrów, od r. 1935 prowadził Wydział Ekonomiczny w Ministerstwie Skarbu.

Dr Józef Putek -- min. Poczty i Telegrafów

Urodził się w roku 1892 w Wadowicach, jako syn drobnego rolnika i cieśli. Ukończył gimnazjum w Krakowie, gdzie uzyskał dyplom doktora prawa. Od roku 1906 bierze udział w ruchu ludowym. W 1913 r. łącznie z Janem Stapińskim, organizuje "Lewicę" w czasie wojny jest m. in. szefem departamentu wojuskiego NKN. W 1919 roku zostaje wybrany do Sejmu. Wygłasza no wy, które nabierają rozgłosu w całym kraju. Sprawuje urząd wójta gminy, pracuje w kasie Stejskiej i spółdzielczości. W okresie zaistniałej walki z sanacją objmuje redakcję naczelnej opinii partyjnego "Wyzwolenie". Po kongresie Centro lewu zostaje osadzony w Brześciu i

Był członkiem zarządu Polskiego Towarzystwa Reformy Mieszkaniowej oraz Towarzystwa Osiedli Robotniczych. W 1939 r. w okresie obrony Warszawy pełnił funkcję komisarza Ministerstwa Skarbu. W czasie okupacji brał udział w pracach

Jan Rabanowski --

Minister Komunikacji inż. Jan Rabanowski urodził się w roku 1907 w Warszawie, gdzie też po skończeniu szkoły średniej, wstąpił do Politechniki, kończąc studia w roku 1932. W okresie studiów pracował na ko-

lejnego nauczania. Prowadził biuro planowania regionalnego oraz zorganizował biuro studiów nad planowaniem krajowym i przetransportowaniem w październiku 1940 roku objął w Lublinie Biuro Planowania i Odbudowy przy Prezydium Rady Ministrów. W kwietniu 1946 r. został Ministrem Odbudowy.

min. Komunikacji

le jako elektromonter. Brał czynny udział w pracy akademickich organów zwyczaj demokratycznej i socjalistycznej. Po odbyciu czynnej służby wojskowej pracował w dziale łączności Dyrekcji Kolei w Warszawie. Po kampanii wrześniowej zamieszkał w Stanisławowie. Skąd wychodził w głąb ZSRR i pracował tam w przemyśle.

W maju 1943 roku wstąpił do Pierwszej Dywizji i przeszedł służbę frontową, odwołano do Pragi. Po zwolnieniu ze służby wojskowej -- wrócił do aktywnej pracy politycznej w szeregach Stronnictwa Demokratycznego, wchodząc w skład Komitetu Centralnego oraz Komitetu Politycznego. Jest również przewodniczącym Rady Gospodarczej przy KC SD.

Od 1 listopada 1944 roku obejmuje stanowisko kierownika resortu komunikacji, poczty i telegrafów PKWN, a następnie Ministra Komunikacji w Rządzie Jedności Narodowej.

Licium cukrownicze

Toruń (PAP). W Toruniu otwarte zostało licium cukrownicze. Nowe licium ma powiększyć dotychczas masełki i masła i technik cukrowniczych.

Kurs repolonizacyjny

Szczecin (PAP). W Szczecinie czynny jest kurs repolonizacyjny. Bierze w nim udział 40 słuchaczy. Kurs prowadzony będzie do końca bieżącego roku szkolnego.

Uruchomienie beloniarń

Wąbrzeźno. W Wąbrzeźnie uruchomiono w najbliższym czasie beloniarń. Biorąc pod uwagę brak cegieł w obojętnej przemyśle, należy, by uruchomienie beloniarń, będzie miało wielkie znaczenie dla ożywienia życia przemysłowego miasta; niezależnie od tego przyczyni się w dużym stopniu do intensywniejszego przeprowadzenia akcji odbudowy wsi.

Moskwa (PAP). Dnia 20 lutego odbyło się w wielkim Pałacu Kremliowskim pierwsze połączone posiedzenie obu Izb Rady Najwyższej ZSRR.

Przy PA. Radziecka delegacja wojskowa przybyła do Berna w celu omówienia spraw, związanych z ustąpieniem transportu między radziecką stacją okupacyjną w Niemczech a Szwajcarii.

Parý (PAP). Na czwartkowym nocnym posiedzeniu Francuskie Zgromadzenie Narodowe, po uchyleniu expresse promiera Handlowego, uchwaliło wotum zaufania rządowi 506 głosami przy 100 głosach.

Londyn (PAP). Zakaz wydawania czasopism, wydawany brytyjskim węgla, został zniesiony i od 3 marca ukazywać się znowu tygodnik i miesięcznik brytyjskie.

NA INNYCH KONTYNTACH

Nowy Jork (PAP). Ambasador Polski w Waszyngtonie Witkiewicz odbył w Departament Stanu konferencję z kierownictwem biura dla grup europejskich Hicerson, podczas której był obecny referent do spraw polskiej Elbrick. Rozmowa dotyczyła całokształtu stosunków polsko-amerykańskich.

Nowy Jork (PAP). Ambasador francuski w Waszyngtonie Bonnet zwłazy wizytę ambasadorską polskiemu w Stanach Zjednoczonych Witkiewiczowi, podczas której omawiana była zawarta ostatnio w Paryżu polsko-francuska umowa handlowa.

Kasznbi w powiecie tczewskim

Tczew. W powiecie tczewskim mieszka pokaźna ilość Kaszubów, pochodzących przeważnie z powiatów kołoszyńskiego i kartuskiego. Są to rolnicy, rzemieślnicy, kołtuskie, osadnicy-rolnicy na parcelach po majątkach, którzy przeciwnie do swych rówieśników, nie wyjeżdżali z okolicy swych osiedli kaszubskich. Nie zapomnieli, że są Polakami-Kaszubami. Niestety o istnieniu naszej "Zrzęsty" mało kto z nich wie. (2)

Produkcja sprzętów i zabawek szkolnych

Toruń (PAP). Księgarnia Spółdzielcza organizując produkcję pomocy szkolnych, sprzętów i zabawek mającą na celu zaspokojenie potrzeb szkół i przedszkoli. Spółdzielca Książkowa, prowadząca w Włocławku we własnym zakładzie stolarstka wyprodukowała w roku ubiegłym ponad 10 tysięcy takich przedmiotów, jak tablice szkolne, lizery, labył gimnastyczne, przyrządy do dowiadczania fizycznych i innych na ogółm sum 500 tysięcy złotych.

Prace konserwatorskie w kościele św. Salwatora w Krakowie

Kraków (PAP). W związku z pracami konserwatorskimi, prowadzonymi w kościele św. Salwatora w Krakowie, odkryto w czasie restauracji czernek szkieletów fragmentów, które wskazują, iż budowla z wieku XII była nadbudowa jednorzędna, wzmienionej w wieku X-ym. Odcienie są Salwatorze potwierdził, że już przed osiemnastym wiekiem kościół wchodził w skład XIII Kraków posiadał szereg monumentalnych budowli kamiennych. Do najstarszych z nich należy kościół św. Salwatora.

Radziecka delegacja wojskowa

Praga (PAP). Do Pragi przybyła radziecka delegacja wojskowa z generałem Kozłowem na czele, zapoznająca się ze składem i stanem armii czechosłowackiej. Delegacja radziecka wejdzie udział w uroczystościach obchodu 25 rocznicy powstania Armii Czerwonej, jakie odbędą się w Pradze.

Afera szpiegowska w Czechosłowacji

Praga (PAP). Czechosłowacki Urząd Bezpieczeństwa wykrył wielką afier szpiegowską, w związku z którą aresztowano Niemca Węsta zatrudnionego w czechosłowackiej fabryce lotniczej, mieszkałego w Wiedniu. W czasie rewizji znaleziono u niego pisma, z których wynika, że poary iaseł w ostatnich czasach niszczyć Czechosłowację ma jątki na pograniczu Niemiec, powodując milionowe szkody, były podłożone przez Niemców.

Hans Keller zżenne w procesie Kesslinga

Rzym (PAP). W dalszym ciągu generał Keller, który został oskarżony o udział w pierwszym zatwierdzeniu wyroków śmierci we Włoszech. Dowódcy niemieckich jednostek mogli w nadzwyczajnych tylko wypadkach mieć zatwierdzenie wyroków śmierci, jeśli sąd wydał wyrok jednomyślnie i członkowie sądu byli jednomyślni co do tego, że wyrok powinien być wykonany natychmiast.

Wyrok na zastępcę komendanta obozu koncentracyjnego w Dachau

Praga (PAP). Rząd Czechosłowacki skierował na karę dożywotniego więzienia 53-letniego Alzatyka, Jerzego Junga, który wstąpił do SS i był zastępcą komendanta obozu koncentracyjnego w Dachau. Jung przyczynił się do śmierci 500 więźniów politycznych, pracujących pod jego rozkazami przy budowie Trybunału w Monachium. Ponadto był on winien wydawania Alzatykowi niemieckim władzom okupacyjnym.

Zawlece ślężne w Anglii

Londyn (PAP). Z Anglii i Walii nadchodzi wiadomość że wkrótce zostaną zniesione komunikacja na szerszą i lokalną zmian jest utrudniona i przeszkadza w jakikolwiek odczytach od świata. Przeszły już cały swój świat, że drugi kraj, który był otwarty dla ruchu, mowy stała się nie przebrana. Śniegi utrudniały również ruch na kolejach. Wiele podługów zostało zatrzymanych w drodze i nie może ani się znaleźć miejsca przeznaczenia, ani lasy wrócić do stacji wydobywczych.

Bolesław Podeworny -- min. Lasów

Dotychczasowy podsekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych obecnie Minister Lasów, urodził się w 1898 r. we wsi Pęcznarka, pow. Łomżyńskiego. Po ukończeniu Liceum w Łomżyńskim i 2 klas gimnazjum w Warszawie, ze względu na materjalny pizerywa naukę. Później prowadzi własne 12 ha gospodarstwo rolne. Od 1918 -- 1921 roku służy w wojsku polskim jako ochotnik i bierze udział w trzecim powstaniu śląskim. Od 1923 roku należy do Wyzwolenia, a następnie do Stronnictwa Ludowego. Do roku 1939 bierze czynny udział w życiu społecznym w swym powiecie, jest radnym, prezesem Związku spółdzielni, prezesem kółka rolniczego.

W ciągu całej okupacji niemieckiej -- ścigany, ukrywali się. Po wyzwoleniu stanął do pracy społecznej, zo stał przewodniczącym Łomżyńskiego Powiatowej Rady Narodowej, następnie zastępcą przewodniczącego WRN w Białymostku wreszcie posłem do KRN. W Stronnictwie Ludowym piastuje od 1944 roku do chwili obecnej godność prezesa Zarządu Łomżyńskiego w Białymostku, a od ostatniego kongresu SL -- jest wiceprezesem NKW. Bierze udział w organizowaniu Samopomocy Chłopskiej. Obecnie wchodzi do Prezydium Zarządu Głównego W. Sam. Chł. Podsekretarzem Stanu w Ministerstwie Rolnictwa mianowany został 18 lipca 1946 r.

Wieści z kraju i świata POLSKA

Warszawa (PAP). Dnia 28 m. b. złożył wizytę Premierowie Józefowi Cyrankiewiczowi w Prezydium Rady Ministrów ambasador Federacyjnej Ludowej Republiki Jugosławii, dr. Rade Pribicevic.

Warszawa (PAP). Minister Spraw Zagranicznych Zygmunt Modzelewski przyjął w dniu 28 m. ambasadora Stanów Zjednoczonych A. P. w Warszawie -- p. Arthura B. Bessida -- przed jego wyjazdem do Stanów Zjednoczonych.

Kraków (PAP). Nastąpiło otwarcie giedy zbożowej -- towarowej w Krakowie. Z braku własnego lokalu zebrania giełdowe odbywają się będą tymczasowo w lokalu "Spółem". W otwarciu wzięli udział przedstawiciele Min. Aprob. i Handlu, władz państwowych samorządów województwa, samorządu gospodarczego i organizacji kółkowskich. Min. Skarbu przyznało transakcjom dokonywanym na giełdzie obrotu jednemu podatu obrotowego w wysokości 50%.

Częstochowa (PAP). Pociągająca pod nadzorem państwowym Fabryka Kapeluszy w Częstochowie, jedna z największych w Polsce w produkcji kapeluszy wełnianych męskich i półfabrykatów damskich, stała rozwija się i przekształca w roku ubiegłym znacznie nową produkcję.

Łódź (PAP). W lokalu Towarzystwa Przyjaciół Polako -- Radzieckiej w Łodzi od-

był już uroczysty wieczór poświęcony 29-letniemu powstaniu Armii Czerwonej. Po przemówieniach powitalnych wygłoszonych przez przedstawicieli Towarzystwa Przyjaciół Polako -- Radzieckiej oraz Miejskiej Rady Narodowej, reprezentant Armii Czerwonej polk. Gołowie wygłosił odczyt, Ilustrację powstania i historię Armii Związku Radzieckiego. Po odczycie wyświełtony został film p. t. "Koncert ku czci 29-lecia Czerwonej Armii".

Zakopane (PAP). Z miedziarzy zarządu głównego ZWM, uruchomione zostały w końcu lutego kursy podogłębne w Zakopanem.

Lubawa (KAP). W Mortegach powiatu lubawskiego otwarto szkołę Uniwersytet Ludowy.

Opole (PAP). W Teatrze Miejskim Opola odbył się Akademii, poświęconej rocznicy Armii Radzieckiej.

Łódź (PAP). Celem uregulowania cen igiel, "Spółem" zamierza w najbliższym czasie wystąpić na rynek zapas igiel, pochodzących z dostaw UNRRA w ilości 38 milionów sztuk.

KRAJE EUROPY

Moskwa (PAP). Radyo Moskiewskie stało w dniu 20 m. 45-minutowe audycje miedzielowiskowe dla młodzieży szkolnej.

Moskwa (PAP). Dnia 20 m. przybył do Moskwy nowy ambasador wielki Manglio Broto.

Rada Naukowa dla Ziem Odzyskanych

W dniu 14 lipca 1945 r. Rada Naukowa dla Zagadnień Ziem Odzyskanych odbyła drugą sesję w roku swego istnienia, w czasie której rozprawy uczyniono — iachowców, w których wzięli udział: inżynier, socjolog, geograf, rolnik, historyk itp. — wygłasza referaty odnoszące się do ziem odzyskanych. Referaty te są następnie wraz z wywołaną przez nie dyskusję wydawane drukiem przez Biuro Studiów Oświatowo-Przedsiębiorczych Ministerstwa Ziem Odzyskanych.

Obecnie ukazał się III zeszły sprawozdania z II sesji Rady Naukowej obejmujący pt. „Problemy oświatnictwa nierolniczego” następujące referaty oraz głosy dyskusyjne:

Emil Ehrlich: O racjonalną siłę handlową na ziemiach odzyskanych.

Tadeusz Kulicki: Robotnicze kolonie oświatowe w miastach.

Juliusz Goryński: Wznowa jako przykład współdziałania planowania odbudowy i akcji oświatowej miejskiej.

Wacław Skrzywan: Rola samorządu gminnego i zawodowego na ziemiach odzyskanych.

Paweł Rybicki: Organizacja oświaty miejskiej na ziemiach odzyskanych w oś-

parcie o samorząd gospodarczy.

Hanna Suknicka: Uwagi w sprawie organizacji oświaty miejskiej.

Zas z samego przeglądu tytułów widać, że krąg zagadnień, nad rozwiązaniem których trudni się członkowie wspomnianej Rady jest bardzo szeroki. A zresztą tam obejmuje tylko problemy oświatnictwa nierolniczego. Poprzednie zaś zeszyły zawierały prace z zakresu zagadnień ogólnych i rolniczych. Przydatność tego wydawnictwa dla wszystkich, którzy są z tych czy innych względów zainteresowani problemami ziem odzyskanych — uduśnianie nie trzeba. Plan prac Rady Naukowej mówi sam za siebie.

Szczególnie dla, w przedmówie konferencji moskiewskiej, która ma się rozpocząć w marcu 1947 r. jak najszersze kręgi społeczeństwa powinny się zainteresować wydawnictwem „Biura Studiów Wydawnictwa” nie zawierają szereg powojennych prac manych polskich uczelni o czysto naukowym podejściu do zagadnień tak „naszego kraju” w innych i aktualnych.

Wydawnictwa Biura Studiów są do nabycia we wszystkich większych księgarniach, w których mają być przypięte cenami od 40 do 150 złotych za zeszyt.

Wypowiadamy się

W związku z artykułem p. Sławomira z Golewowa, który ukazał się na łamach czasopisma „Zrzesz Kaszubsko” w Nr. 20 z dnia 15. 2. 47 r. p. t. „Profanacja uczelni” prosię uprzejmie Pana Redaktora o umieszczenie mojego listu w swoim poczytnym piśmie, a to celem właściwego wyrażenia o do zabawy i imprez, jakie Zarząd Koła Rodzicielskiego przy Państwowym Gimnazjum i Liceum w Wejherowie urządzał w czasie od października 1944 r. do chwili obecnej. Nie mam zamiaru polemizować z p. Sławomirem, lecz jako prezes Koła Rodz. pragnę dać pewne wyjaśnienia, aby społeczeństwo miejscowe nie było źle informowane, jakie u siebie spore prace oraz wspomnianego artykułu dać właśnie miłej informację. Ze względu na wiele braków tam Gimnazjum i Liceum i trudności w uzyskaniu na potrzeby szkolne funduszy powstało Koło Rodzicielskie, które przyniosło na siebie obowiązek przyjęcia z pomocą Koła Ojczyzn i Rodziców, którzy rozumieją, że Państwo ma być trudniejsze i nie może wydawać pomagać wszystkim uczniom, postanowione urządzić kilka zabaw, aby polscy przyjeźdźcy z polszczyzną. Młodzież bawiła się pod opieką swoich wychowawców i rodziców, a kasa Koła Rodzicielskiego używała na cele, które rozumieją, że Państwo ma być trudniejsze i nie może wydawać pomagać wszystkim uczniom, postanowione urządzić kilka zabaw, aby polscy przyjeźdźcy z polszczyzną. Młodzież bawiła się pod opieką swoich wychowawców i rodziców, a kasa Koła Rodzicielskiego używała na cele, które rozumieją, że Państwo ma być trudniejsze i nie może wydawać pomagać wszystkim uczniom, postanowione urządzić kilka zabaw, aby polscy przyjeźdźcy z polszczyzną.

Wszystkie działy metalurgii: Obrabiarki, maszyni polskiej konstrukcji, różne narzędzia, metale kolorowe, a nawet szruby, nit i gwinty. W osobnym dziale zaprezentowane zostaną osiągnięcia w dziedzinie elektrotechniki.

Tak powołał udział Przemysłu Metalowego w pierwszej Międzynarodowej Imprezie Towarowej i prezentacja całokształtu całej powojennej produkcji jest dowodem, że metalurgia polska uczyniła już pierwszy krok na drodze do międzynarodowej wymiany.

Ruch osadniczy na Wybrzeżu Gdańskim (PAP). Na ogólną ilość 20.818 gospodarstw o powierzchni 289.153 ha przydzielono do dnia 1 stycznia 1947 r. przysiedleńcom z przeludnionych województw Polski 9.728 gospodarstw o powierzchni 144.050 ha, a dla 1.017 rodzin repatriujących 4.063 gospodarstwa o powierzchni 75.738 ha. Należy dodać, że na ogólną liczbę 20.818 gospodarstw na ziemiach starych powiatów przypada tylko 3.082 gospodarstwa. Dla uregulowania prawa własności działki koniecznie wnioskuje, które na terenie starych powiatów nadsyła już 1.204 akty nadania w powiatach zaś odzyskanych przyjęty i rozpatrzony 4.043 wnioski.

Wierze uodowienie wie, że za społeczeństwem miejscowym, które posiada również uczęszcza do szkół w naszym Gimnazjum i Liceum, pokrycia to za zasługę, bo urządzenie jakiegokolwiek imprezy wymaga dużo pracy i ofiarności, co zwłaszcza należy przypisać wielu matkom naszej młodzieży. Tymczasem spotykamy się z takimi, które chcą uczynić p. Sławomiera, przyciągać uwagę szkoły, aby nie być zupełnie od współzudzi i współpracy na tak poważny i wielki cel, jakim jest kształcenie naszej młodzieży. Spotyka się często w czasopiśmie artykuły, że są tak wyrażać „idealne” i artykuły przemysłowe, do których należy zaliczyć artykuł p. Sławomiera — niech onże społeczeństwo i os sam.

Przez przelaz wyraził powołania Prezes Koła Rodzicielskiego A. W.

Zapamiętania Kuźnica.

Przez Koło Rodzicielskiego czasu gazety „Zrzesz Kaszubsko” nie udało się o umieszczenie w gazecie tego, co niżej podaję, a co polega na szczerą prawdę.

Kuźnica jest to wioska licząca około 800 dusz a jednak posiadająca domy. Ponieważ będzie już 2 lata po wojnie a niema tu w mieście ani agencji pocztowej ani poczty telefonicznej, a nawet urządzenie pocztowe i dom pocztowy jest w najgorszym porządku. Najbliższa poczta jest w Jastarni oddalonej o 8 km i nasze przesyłki pocztowe są doręczane przez ludzi prywatnych przy okazji i nierzaz kasa poczta jak ważne listy i gazety leży na podłodze w Jastarni kilka dni a przyjdzie okazja by prywatnym właścicielom postać pocztę do Kuźnicy, kiedy niema obowiązków odpowiednim adresatom doręczyć przesyłki pocztu. Dlatego nierzaz gazet jak i listy adresaci nieotrzymują.

Taki stan rzeczy jest wprost niemożliwy i zdoby pocztu w Jastarni wysłania co dzień listy pocztu, a przesyłki pocztu, węg do Kuźnicy byłoby przynajmniej 10, ale prawie nie. Takie połączenie telefoniczne jest tak bardzo potrzebne, gdzie wiele razy zachodzą tak ważne wiadomości. Takie przemysł rybny rozwija się u nas. Przez 2 lata blisko odczekujemy z utęsknieniem a jednak dotychczas daremnie. (E.B.)

Premier Cynkiewicz i min. Minc wyjechali do Moskwy

Dnia 23 min. wyjechali do Moskwy premier i ministrów i minister przemysłu H. Minc, w celu przeprowadzenia rozmów z rządem radzieckim w aktualnych sprawach politycznych i gospodarczych.

Znacjonalizowane towarzystwa natywne w Szwecji

Stokholm (PAP). Komisja rządowa, której powierzono zbadanie sprawy natyw, której wniosek rządowi szwedzkiemu o nacjonalizowanie towarzystw natywne i przekazania ich państwu, poczynają od dnia 1 lipca 1948 roku.

ALEXANDER MAJKOWSKI (176)

Żeć i Przigodzie

Remusa

Enierendro Kaszubskii

W podpalu chwile i grol dachu w gierskach nie zbignę. Tej soj smutni i zypiałni na przewroci karze i rzeki:

— Sądni też, Remus! Poczuj sobie nogi moczyć przed smiercią. Do rena ten torf naju pokłone. Nie wjdź to, jak ta czarna woda zalała ju ten cały las brzdziwo wostrow? Wona jidzie coroz wiezi, jak w tonacim wokrocie.

Traba miał prowdę Ale nie mie było nijak do smierci! Rozzerło frem z w szeskiej stroni, jak tu reszce mie się zdowało, że wjdzie nizko nad błotami a daleko szetolaci się mali wijd, jakże człowiek jakij njoś lastranę. Pokozol frem Trabie, chutren waru nabrol wjare Al! rzeki z wapienjem:

— Żeli to nie jono jako prze

grzecha, to mogłbe to być człowiek z latarnią.

I zaczął dać w swoje trąbę z nową sęla.

Na rozderżając wie trąbę wjdzie zaczął zibotak, jakbe choć dowoł znak, że czuje. Traba na chwilkę wprostol i rzeki, sapając wód wumęczone.

Przeżegnęła to, Remus! A zeili to strażnie i nie wudźde, taj to poprowdze może być człowiek, co nom na retunk jidzie.

Jżrobili jak Traba rzadł. Ale przeżegnając krzyżem swietem tego nie wodnekało. Tak Traba dął dalej.

Alę jż wożoł, że timu tam z wjdem zimko bdyde nańse, bo wjater nekol vez Trabigowo grąpij w jasn i muszol mił, nigo z latarnią. Tak jż so przybrzecz, że mje-dze moimi towarami mom też sarko wj szwebelki, chetne nastał p frastekujj wojnie i po mjastrach ju zastepował! dowń krzoseła. Wodemkał jem tede moje pake, be wżac i zapolek, chocbe jedze z moich kszak, cobe na wjd wtrajfil.

cho tuma chce pomoc. Na szcześnie płočno beło tak dechowne, że paka njik nie zamokla. Wżebł beł jem tede szwebelki a potom jidnie kszakę. Prz wjdzie szwebelki wjdził jem do kszaka i naczczono na Spolebie bła jedną z tich, chetnam pierzsi roż w żču w chlewie za knopa pod buchającymi nozdrami Lize i Gnajdico czelwoli nocami: — Kszakę wo Genowfel.

Pierzsi wjdł wód cebile, kszaczkę, do mie szed za dziecinich łok Strzelił jem do kszaka i naczczono na Spolebie bła jedną z tich, chetnam pierzsi roż w żču w chlewie za knopa pod buchającymi nozdrami Lize i Gnajdico czelwoli nocami: — Kszakę wo Genowfel.

Na to chize zbliżala się latarnia, a za dżekiem ma wczłaza zew: — Halló!

Halló! — wodziknieszka w Trąbę w gromadze.

Nedlugo a dwa wesokij cenje kancie! njeadek.

Reobcel — rzeki Traba. — Anjoł Strzł jich sprowadzł.

Alę woni nie szł! prosto na nas, le robiliż dzwina koka, skoczące wód kepe! Jak nasz! krotko, tej poznałama dnuż dżuch chłopów w długich rebekach botach i smolnych szetach na głowach, z cheternich jeden się woderzol.

— Wa zabłądził w błotach?

— Jak wa wjdził! — rzeki Traba.

— To wa muszila być z dalekich stron, bo z naszych njicht w os Malgorzate nie zadobze so drogij przez błota. Szczetne wasze, że ma czula waju trąbienie, bo wjale jidze wód morz, a woda się do rena podjęnie jesze wjzi. Wutonlebesta bez retun ku. A pojta za nami!

Tak jż przeworol moje karę, be jch pach za njimi. Ale rebok rzeki: — Z twój kora, bracie, iż njinja przez te błota się nie przedostaniesz. Te błota, że wjale jidze wód, że wżal na plece, nie dżed rad! Błota muszją miej swoja wofzare. Njech polnka karę, chetna możez sobie nową kupić, a retuj żec, cheternio nie kupisz. Przł tim mogłbes i na ju zgubić. i tak bdeżesz se mokł, — njim duńdżesz na cwojrdi grun!

Na Ziemi Kaszubskiej

Lekkomyślność czy zbrodnia

W poniedziałek nad ranem wybuchł pożar w zabudowaniach gajówki Naniec. — Spłonęły budynki gospodarskie, inwentarz marny i część trzaw; budynki mieszkalne udało się uratować. Poszkodowanym jest gajowy Dawidowski, około 5-ga dzieł.

Nieszczęścia chodzą po ludzaka, więc po odnotowaniu w kronice wypadków nie przynowalibyśmy się specjalnie tym faktem, gdyby nie specjalne podjęcie wypadku.

Ogień podłożyła zbrodnia ręka. Już przedtem dostał Dawidowski anoniemą a pogroźkami i zapowiedzią zemsty za to, że

bronił mienia państwowego i nie pozwalał kraść drewna z lasu. Za to więc, za spełniał obowiązki na powierzonym mu oddziału pracy, stał na strasie interesów społeczeństwa, członka tego społeczeństwa pozabawo go mienia. Już sam fakt podobienia ognia jest zbrodnią a zbrodnia ta zwiększa się przez cel dla jakiego została popełniona. Sprawcy oczywiście zostaną ukarani, ale kara powinna być taka, by i inni, którzy jeszcze lekceważą sobie i prawu i dobro publiczne i dobro jednostki, pamiętali o tem, że w praworządnym społeczeństwie musi panować i sprawiedliwość. (hr)

Sympatyczny zespół „Chór Juranda”

bawący na występach gościnnych na Wybrzeżu wykorzystali swoje wcielenia, by wpisać na jeden występ do Welhowa. Mimo spójnej reklamy i wysiłkach cen biletów wstępu publiczność welhowerska stawiała się dość licznie, co dowodzi, że każda impreza poparta pewną firmą może tu liczyć na powodzenie. Jednak welhowieranie zachęcają się w takich wypadkach z gościnnością i przychodzą na sale teatralną przynajmniej pół godziny przed rozpoczęciem akcji. Broń Boże nie wcześniej! Bo i po co. Po piątym przedstawieniu mogłoby się rozpocząć punktualnie a to nie jest wskazane a po drugie artysty gotowi byłiby pomyśleć, że welhowieranie jeszcze nie ta-

kiego nie widzieli, więc się spieszą i straszą szesnastą. A to też nie wskazane. Tak czy inaczej taktyka ta okazała się tym razem szkodliwa, gdyż artyści musieli oddzielić najbliższym tygodniem, wobec czego, bez względu na wyniki szacunk, jako prawdopodobnie zżyła dla naszego grodu obetlił mocno swój program. Zyskała na tem moce zwartość artystyczna ale publiczność straciła artystycznie moce mniej ciekawe ale wartościowe ze względu na bezstronność i pogodny humor poezje. Największą szkoda to to, że zbyt krótko zaprodukowała nam swe możliwości H. Wiśniewska, której talent miewający możność już niejednokrotnie podziwiać. (cz)

Uwaga! Konkursy i nagrody.

W numerze wtorkowym rozpoczynamy druk odcinków powieściowych w ramach konkursu z nagrodami Powiatowej Biblioteki Publicznej w Welhowie pod nazwą — „Warto czytać.” — wszyscy biorą udział w konkursie!

Wielką sympatią w czasie okupacji hitlerowskiej. Gdy nasz bracia i siostry znajdowali się we więzieniach lub na różnych frontach, on wspominał nas radą tak przy pługu jak i w obozie. Gdy niejedną węgół już w chwilach szczególnie ciężkich na umysł nas zachęcił i pocieszył. Jeszcze trochę dopracować i my zwycięzcy i Polaka prośmy.

Za jego troskliwość pomoc składamy mu serdeczne Bóg zapłać a obydwóm młodym składamy na wspólną drogę życia jaknajserdeczniejsze życzenia.

Obywateli i obywateli Szmelowa.

Świątki (PAP). Władze administracyjne i ogółem rozpostęły na terenie powiatu administracyjnego, a więc dostarczania księzek na wieś. Ze zbiorów ulicznych i subwencji samorządowych zorganizowano biblioteki powiatową, która zakupiła wielką ilość księzek. Książki te zostaną rozdzielone w ten sposób, że każda gmina otrzymała szafkę biblioteczną z kilkudziesięcioma książkami. Celem zaima, a więc dostarczania w Słupsku stała zorganizowana ogólna księgi biblioteczna, na którym odbywały się większe imprezy — członkowie organizacji młodzieżowych zapoznali się z ogólnymi zasadami prowadzenia bibliotek. Był to pierwszy kurs tego rodzaju na terenie Ziemi Odzyskanych.

KRONIKA KOSCIELNA

Nabożeństwo w kościele klasztornym OO. Franciszkanów w Welhowie. We wszystkie niedziele i święta:

o godz. 7.00 Męza św. z 10 minut, kazania, o godz. 9.30 śmiesz z kazaniem i chódniościowy kłanioru i kłanioru welhowerskiej; o godz. 13.30 nieopier. Codziennie o godz. 6.30 Męza św.

W każdy wtorek: o godz. 6.30 Męza św. z kazaniem, o godz. 9.30 Męza św. z kazaniem, o godz. 13.30 Męza św. z kazaniem, o godz. 18.00 nabożeństwo.

Wyjechał ledzeł Chłeme le so zazeć! — Moja Kasza w roczneżu mo go miona przsłaż z Perdegónov pjechli jaż do mjasta. Bez to muszę ja vama przedstawic. A jak wona se vama vjidzi? Czż to nje je mulk wo kregli jak półdek? A gąbkę m często naturalną bez farbe i szminki! Zazeć so prowdac też rod zazeje, ale do tego m też belni nos. Je to je się vjedno lejpi! — jak cigarete kurzeć. Bo kjebie człowiek bel stvorzon kłanioru! — Chłeme muszel mjeć komin na głowie.

Ze Zelewa dostol jem takij zeczenie! — Drechu Macku! W roczneżu tvojgo miona vszete ahonenci ze Zelewa i wokoligo żecz toba dech belni przib toba! Reduj se z tvoją Kaszą, żij długo i gadej do nas jak novjenci, ale vjedno kask do smiechu. Me ce rod czotem? i vjidzm! Bez to prosim! ce z tvoją Kaszą na zimku do nas w goscene. Zelevoć!.

Gvesno, że na zimku tam zazdrzę, bo tam se belni Kaszebi, ale Kasze nie zabierzę, bo chto swój białkę mijuje, ten je vstovjaji doma

A teru le so przaczeżja hevo te vjerze

Chto detki mł, ten se mairin vjze,

A chto jich ni mł — glupim jel

Chto detki mł, smjeje se na glos,

A chto jich ni mł — klnje na los!

Chto detki mł, honor mł i brzech,

A chto jich ni mł — ten je vjedno strech!

Chto detki mł, sedzi na kanapie,

A chto jich ni mł — so za vjedno drapie.

Chto detki mł, pieczni so vstajaji,

A chto jich ni mł — bulve z solą strajaji.

Chto detki mł, konjacem se rozgryze,

A chto jich ni mł — czestą wodę chleje.

Chto detki mł, żenji się bogato,

A chto jich ni mł — vzeró do tje.

Chto detki mł, młodi dzevce bjerze,

A chto jich ni mł — żenji stórą szeczerze.

Te detki mł dzia som szabovnjiki,

A jich ni mł belni nasz pracovnjik.

Chceme le so zazeć!

wieczorne do św. Antoniego.

W każdy sobotę

o godz. 6.30 Męza św. w kościel Nieg. P.

N. M. Panny; o godz. 18.00 nabożeństwo tradycyjne do M. Bokiej z bogosławieństwem sakramentalnym.

W każdy pierwszy piątek i sobotę miesięca

o godz. 6.30 Męza św. z bogosławieństwem sakramentalnym.

stew sakramentalnym; o godz. 18.00 nabożeństwo wieczorne.

W każdy drugą niedzielę miesięca:

o godz. 19.30 miesięczne zebranie M. Zakona.

W czase Wielkiego Postu:

w każdy piątek o godz. 9.00 Męza św. w kościele parafialnym i Droga Krzyżowa.

Skład kolonialny

w Welhowie w dobrym punkcie

do obięcia za zwrotną kosztów

Zgłoszenia do Adm. Zrzecz. Kasz.

Potrzebna pomocna domowa. Grzybowska, Lekarski-zdział, Welhowo, Hallera 25. (93)

Uwielawia się zgubione stare zaświadczenie rehabilitacyjne na nazwisko Piotra Tekla, Rutki, pow. Kartuski. (89)

Uwielawia się zgubione stare zaświadczenie rehabilitacyjne na nazwisko Parthen Agasia, Bieszkowice, pow. moroki. (86)

Uwielawia się skradzione stare zaświadczenie rehabilitacyjne na nazwisko Starosta Bronisława, Gniewowo, pow. moroki. (86)

Potrzebny obzar z naprawą maszyn do zrycia.

Fabryka Kotekcji, Odzień. (91)

pod Zarządciem Państwowym, Welhowo.

Buchalterka pisać na maszynę poszukiwa posady. Oferty proszę składać w administracji „Zrzecz” pod „buchalterka”.

W drodze z Kolekcją do Welhowa zgubiono walizkę z rzeczami. Istakany znalazła rzecz odda zgubę za wynagrodzeniem do Sztybu Kleino lub Bobrycki Welhowo, Sobieskiego 270. (92)

Korespondencja Wzrostu Buchalterynie

Zakłada i prowadzi księgi

podatkowe, handlowe, prze-

mysłowe, rzemieślnicze, spół-

dzielnicze, rolnicze, rybołostwa,

wedźniar i leżniar.

Korygę wadliwą księgowość

Zastawia bilanse

Zatwiera wszelkie sprawy po-

datkowe

Zgłoszenia pisemne lub osobiste

przyjmuję

ALFONS MAKOWSKI

buchalter-bilansista

PUCK, ul. 10. Lutowa 14 il. p.

W drodze z Kolekcją do Welhowa zgubiono walizkę z rzeczami. Istakany znalazła rzecz odda zgubę za wynagrodzeniem do Sztybu Kleino lub Bobrycki Welhowo, Sobieskiego 270. (92)

Ceny ogłoszeń: drobne za wyraz 8.—, zł, poszukiwanie pracy za wyraz 4.—, zł. Ogłoszenia urzędowe, przetargi i nekrologi za 1 milimetr wysokości, przy szerokości 1 i spłaty po zł 10.—. Reklamowe po zł 12.—. Tłustym drukiem 100proc. drożej.